

Instrukcja postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym.

ZAGROŻENIA BIOLOGICZNE (szkodliwe czynniki biologiczne zaliczone do gr. I i II)

Grzyby niedoskonałe (lotne związki organiczne: Volatile Organic Compound = VOCs) – drobnocząsteczkowe związki lotne (aldehydy, alkohole, ketony i inne) wytwarzane w dużych ilościach przez grzyby pleśniowe.

WYSTĘPOWANIE: w substratach roślinnych i zwierzęcych, pomieszczeniach laboratoryjnych, magazynowych, przemysłowych w pyłe i w powietrzu. Przenosi się drogą powietrzno-kropelkowa.

ZAGROŻENIE: zatrucia z ogólnymi objawami (nudności, złe samopoczucie).

PROFILAKTYKA: stosowanie ochron osobistych, redukcja zapylenia. Odgrzybianie pomieszczeń, dezynfekcja.

Grzyby niedoskonałe (Kropidlak popielaty – *Aspergillus fumigatus*).

WYSTĘPOWANIE: gleba, surowce roślinne, odpady, drewno bukowe. Przenoszenie powietrzno-pyłowe, powietrzno-kropelkowe.

ZAGROŻENIE: aspergiloza płuc, alergie, astma, alergiczny nieżyt nosa wywołane wytworzoną mitoksyną (fumigilina, glitoksyna, kwas hewelowy).

PROFILAKTYKA: redukcja zapylenia, doskonalenie wentylacji, dezynfekcja, ochrona produktów przed spleśnieniem, ochrony osobiste.

Grzyby niedoskonałe, wokowce. Glukany wielocząsteczkowe polimery glukozy, stanowiące składnik ściany komórkowej grzybów i niektórych bakterii.

WYSTĘPOWANIE: substraty roślinne i zwierzęce, pomieszczenia magazynowe, przemysłowe, gleba pył powietrze. Przenosi się drogą powietrzno-pyłową.

ZAGROŻENIE: może powodować reakcje zapalne w tkance płucnej powodująca przewlekłe zapalenie oskrzeli.

PROFILAKTYKA: ochrony osobiste, redukcja zapylenia, odgrzybianie pomieszczeń, dezynfekcja.

Grzyby (workowce) – *Chaetomium* spp.

WYSTĘPOWANIE: gleba, szczątki roślinne, papier, pył, starodruki. Przenosicie drogą powietrzno-pyłową.

ZAGROŻENIE: może powodować alergiczne nieżyty nosa, astmę atopową.

PROFILAKTYKA: redukcja zapylenia, doskonalenie wentylacji, ochrony osobiste.

Zwierzęta, roztocze, stawonogi – Roztocze kurzu domowego.

WYSTĘPOWANIE: pomieszczenia użyteczności publicznej i domowe. Przenosi się drogą powietrzno-pyłową przez wdychanie wydaliny i cząsteczek ciała roztoczy.

ZAGROŻENIE: może powodować astmę oskrzelową, alergiczne nieżyty nosa, zapalenia spojówek i skóry.

PROFILAKTYKA: zwalczanie roztoczy, częste wietrzenie i odkurzanie.

Gryzonie – Mysz domowa, szczur wędrowny, szczur śniady.

WYSTĘPOWANIE: praktycznie wszędzie jest możliwe.

ZAGROŻENIA: przegryzanie ścian pomieszczeń, niszczenie zbiorów, przedmiotów, urządzeń, kabli przesyłających informacje i zasilanie. Poza zniszczeniami i zabrudzeniami mogą przenosić choroby zakaźne.

PROFILAKTYKA: wykładanie trucizny i usuwanie padłych zwierząt, niszczenia nor, dezynfekcje przez gazowanie pomieszczeń.

ELEMENTY PROFILAKTYKI

Ścisłe stosowanie i utrzymywanie podstawowych zasad higieny: mycie rąk z użyciem mydła bakteryjno-grzybobójczego.

Stosowanie ochron osobistych oraz fartuchów roboczych.

Przestrzeganie kolejnych terminów badań profilaktycznych i wykonywanie zaleceń lekarza medycyny pracy.

Częste wietrzenie pomieszczeń, w których znajduje się księgozbiór biblioteki.

Częste odkurzanie księgozbioru przy użyciu wilgotnych ścierek.

Zaleca się utrzymywanie w miarę możliwości następujących parametrów:

- zalecana temperatura: 16 do 18 stopni przy 50% ($\pm$ 5%) wilgotności lub 15 stopni przy 45% wilgotności,

- nośniki audiowizualne 16 stopni i 30% ($\pm$ 5%) wilgotności,

- dla ludzi 18 – 21 stopni i od 40 do 70 % wilgotności,

- przy wilgotności powyżej 63% uaktywniają się grzyby pleśniowe i przyspiesza się proces starzenia się papieru.

Stosować procedury dezynfekcji pomieszczeń.

Dostarczyć pracownikom instrukcje postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym.

Zapewnić dostateczną wentylację pomieszczeń oraz dbać o częste wietrzenie pomieszczeń

Dbać o stan książek, chronić przed spleśnieniem, kurzem, odgrzybiać.